

ประเภทของภูมิปัญญาด้าน ประดิษฐ์ แป้ง เครื่องทุนแรง

ชื่อภูมิปัญญา ก๊ับไฟตบ

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

ก๊ับไฟตบ เป็นภูมิปัญญาของคนสมัยก่อนในอำเภอเวียงสาเมื่อสมัยก่อนที่ยังไม่เจริญหรือเวลาที่เดินทางไปทำมาหากินในลำน้ำน่าน ตอนใต้ซึ่งจะอาศัยลำน้ำน่านเป็นหลัก จึงสามารถพกพาไปและมีคุณสมบัติในการทนต่อการเปียกน้ำได้ดี นับว่าเป็นภูมิปัญญาที่ควรศึกษาต่อไป

ความเป็นมา

ในสมัยก่อนบ้านเรือนไม่เจริญ การดำรงชีวิตไม่ว่าในบ้านหรือตามป่าตามเขาสิ่งที่จำเป็นในการใช้ไฟคือภูมิปัญญาปัญหาของการใช้ไฟของคนสมัยก่อนนอกจาก การหมกไฟแล้ว ยังมี “ก๊ับไฟตบ” ไม่ว่าจะใช้เหล็กกล้า หรือ การเสียดสี ฯลฯ

ดังกล่าวมาแล้ว สิ่งที่เป็นภูมิปัญญาปัญญาด้านนี้คือ ก๊ับไฟตบ (ก๊ับไฟมถั่ง) เป็นก๊ับไฟโบราณทำมาจากไม้เนื้อแข็งเช่น ไม้ ประดู่ และทำมาจาก เขาสัตว์ เขาควาย มีขนาด 2 นิ้ว * 1 นิ้ว * 5 นิ้ว เจาะรูด้วยส่วานเป็นรูยาวขนาด 4 หุน มีแกนสำหรับตอกให้เกิดเป็นประหลุมตรงปลายของแกนจะทำเป็นหลุมเอสำหรับบรรจุเชื้อประทู เรียกว่า “มู๋ย” ส่วนปลายแกนจะถูกพันด้วยฝ้ายเส้นด้ายที่มีความเหนียวและทาด้วยไขสัตว์ เพื่อให้เกิดความลื่น เวลาจุดก็จะมีกระบอกใช้บรรจุกระบอกไม้หุ่นยัดอยู่ในกระบอกไม้ เพื่อเป็นตัวเชื้อเพลิงเมื่อเรตบก้าน ก๊ับไฟตบ แล้วจะทำให้ไฟติดที่ตัวเชื้อ ที่เราเอาติดอยู่ปลายก้านไม้ของก๊ับตบแล้วจึงนำเอาไฟที่ติดอยู่ที่ตัวเชื้อเพลิง ไปติดกับไม้เชื้อเพลิงอีกทีหนึ่ง

แหล่งข้อมูล

นายญาณ สองเมืองแก่น

บ้านเลขที่ 184 หมู่ 4 ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

☎ 054 – 781105